

MAASTRICHT ACTIEF TEGEN ARMOEDE

februari 2010

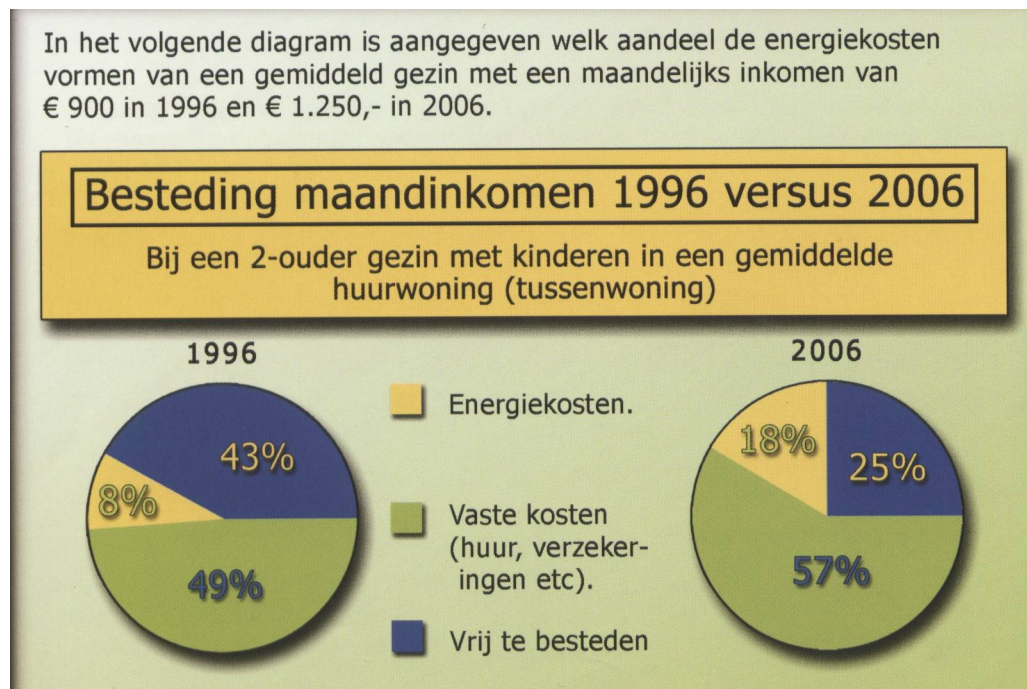
Een cahier van D66 Maastricht

Hans van Wageningen
hvwageningen@yahoo.com
www.D66maastricht.nl

Armoede in Maastricht

Meer dan 10% van de huishoudens in Maastricht moet met een laag inkomen¹ rondkomen. Dat zijn ongeveer 7.500 gezinnen². Mensen die in deze situatie zitten, hebben het de afgelopen jaren steeds moeilijker gekregen. De koopkracht van mensen met een minimum uitkering is sinds 1980 langzaam achteruitgegaan, terwijl de welvaart van Nederland in die periode toenam.

Daar komt bij dat de vaste lasten: huur, energie, TV, telefoon, veel sneller stegen dan het minimum loon en de uitkeringen. Daardoor blijft er steeds minder vrij te besteden geld over.

De meest schrijnende armoede in Nederland en Maastricht heeft te maken met schulden. Ook gezinnen met een redelijk eigen inkomen kunnen in een armoedesituatie komen als ze hoge schulden zijn aangegaan.

In 2005 werden we er pijnlijk aan herinnerd wat dit voor gevolgen kan hebben. In dat jaar werd een voedselbank in Maastricht actief en het bleek dat veel mensen hiervan afhankelijk waren om aan genoeg gezond eten te komen. Veel gezinnen hebben nu te weinig geld om in hun basisbehoeften te voorzien.

Daarnaast dreigen mensen met een laag inkomen buitengesloten te worden. Internet en de contributie voor een vereniging zijn niet of nauwelijks op te brengen.

¹ Een laag inkomen is in Maastricht beleidsmatig bepaald op minder dan 110% van de bijstandsuitkering. Voor een gezin met kinderen geldt een inkomen lager dan € 1.357 per maand als "laag"; voor een alleenstaande zonder kinderen € 985 (2010, netto, incl. vakantiegeld, excl. eventuele kinderbijslag).

² Bron: Gemeente Maastricht; Armoedepan 2006 - 2010

In dit cahier wordt deels uitgegaan van de meest recente beschikbare gegevens. D66 Maastricht is benieuwd naar de laatste ontwikkelingen in de positie van mensen met een laag inkomen in de stad. De gemeente moet wat ons betreft onderzoek doen naar de koopkracht van Maastrichtenaars met een laag inkomen en dit relateren aan het gemiddelde welvaartsniveau. Het beleid van de gemeente moet op de uitkomsten van dit onderzoek worden afgestemd.

Het ideaal van D66

D66 vindt dat Maastricht voor alle inwoners en dus ook voor mensen met een laag inkomen een aantrekkelijke stad moet zijn.

Het ideaal van D66 is dat iedereen kan meedoen in Maastricht, onafhankelijk van de hoogte van het inkomen. Zeker kinderen mogen niet op achterstand raken doordat hun ouders/verzorgers weinig te besteden hebben.

Hoe zoekt D66 Maastricht naar oplossingen

De hoogte van het minimumloon en de uitkeringen worden landelijk bepaald. Daar heeft de gemeente geen invloed op. De gemeente is wel verantwoordelijk voor de uitvoering van tal van regelingen die bedoeld zijn voor mensen die niet in hun eigen inkomen kunnen voorzien. Dat is het klassieke terrein van het armoedebeleid: mensen naar werk begeleiden en als dat niet kan een bijstandsuitkering verstrekken, incidenteel een plotselinge noodzakelijke grote uitgave vergoeden, etc. In Maastricht voert de gemeente deze klassieke armoedebestrijdingstaak op grond van de Wet werk en bijstand vrij goed uit.

Wat heeft D66 dan te bieden? Wat wil D66 doen om Maastricht een prettiger stad te maken voor mensen met een laag inkomen? Hoe wil D66 voorkomen dat mensen met een laag inkomen buitengesloten raken?

We zoeken de oplossingen in de volgende richtingen.

- D66 wil mensen helpen om zichzelf te helpen. D66 is vóór vrijheid en tegen een bemoeizuchtige overheid. We bevorderen liever werkgelegenheid die bij de capaciteiten van Maastrichtse werkzoekende past, dan dat we voor de Maastrichtenaar gaan zorgen.
- Breder kijken dan de wettelijke taken. D66 zoekt creatief wat we als gemeente nog meer kunnen doen dan uitkeringen verstrekken.
- Armoedeval verkleinen. Een alleenstaande met kinderen die eenvoudig werk vindt voor 24 uur in de week, gaat er nauwelijks op vooruit. Alles wat hij verdient moet hij direct weer inleveren op de uitkering, de huursubsidie etc. Logisch dat betaald werk er dan niet van komt. D66 zoekt maatregelen die de armoedeval niet verder open zetten. Werken moet lonen!
- Oorzaken van armoedeproblematiek bij de bron aanpakken. De gemeente kan veel doen om vaste lasten te verlagen.
- We speuren waar kinderen nadeel ondervinden van de financiële positie van hun ouders. Kinderen moeten mee kunnen doen met activiteiten die in verenigingen en op school als normaal worden beschouwd.

Welke maatregelen stelt D66 voor

1. Werkgelegenheid

Betaald werk is dé weg uit armoede. Maar dan moet dat werk er wel zijn. Vooral technisch ingestelde mensen staan in Maastricht langs de kant omdat de industrie steeds minder werk biedt. D66 is voor alle nieuwe werkgelegenheid, vooral voor werkgelegenheid die bij de capaciteiten van Maastrichtse werkzoekenden past. We willen dan ook de gevestigde en nieuwe maakindustrie stimuleren, onder andere door ruimte te bieden. Bosscherveld mag wat ons betreft een broedplaats worden voor nieuwe grondgebonden bedrijven in een prettige en veilige omgeving. Het plan Belvédère, dat daar nieuwe kantoren en appartementen voorziet, kan wat ons betreft op dit punt worden herzien. Verdere ideeën van D66 staan in het cahier “Maak het in Maastricht”, dat is te downloaden via www.d66maastricht.nl.

D66 heeft een concreet uitgewerkt plan om nieuwe werkervaringsplaatsen te creëren zodat mensen die van een uitkering afhankelijk zijn, werkervaring kunnen opdoen. Bert Jongen heeft dit plan in 2009 namens D66 als initiatief raadsvoorstel gepresenteerd.

Een uitkeringsgerechtigde die zich via een stage/werkervaringsplaats of via vrijwilligerswerk inzet en dit één jaar volhoudt, krijgt van de gemeente een bonus van € 500. Verder moeten reiskosten van vrijwilligers en stagiairs met een uitkering volledig kunnen worden vergoed. D66 is vóór deze regeling en we vinden dat hij ruimhartig moet worden toegepast, met zo weinig mogelijk formulieren. De regeling moet ook gelden voor mensen die zichzelf langs deze weg aan betaald werk helpen voordat het jaar om is.

2. Schuldpreventie

De gemeente moet waar mogelijk voorkomen dat mensen zich schulden op de hals halen. Mensen met een uitkering moeten snel over hun geld kunnen beschikken. Niet eerst alles blijven controleren terwijl de klant in de schulden raakt, maar snel een voorschot verstrekken en achteraf controleren. Daar zit een risico aan, maar dat is voor D66 acceptabel.

In Maastricht zijn afspraken gemaakt tussen de gemeente, woningstichtingen en nutsbedrijven om vroeg te onderkennen wanneer klanten een betalingsachterstand dreigen op te lopen. D66 wil dat de mogelijkheden voor deskundige budgetvoorlichting uitgebreid worden. Landelijk hebben Alexander Pechtold en Fatma Koser Kaya een motie ingediend om hier meer middelen voor beschikbaar te krijgen. Wat ons betreft mag ook de gemeente hier méér in investeren. Het bezoek aan een consulent budgettering wordt aantrekkelijker als die direct kan zorgen dat de vaste lasten afnemen. D66 wil dan ook een arsenaal aan “vaste lasten maatregelen” aan de consulent ter beschikking stellen. Zie hieronder.

3. Verlaging van vaste lasten.

Energiebesparing

D66 Maastricht heeft in 2005 het initiatief genomen voor een energiebesparingsproject waarbij in de woningen van 2.000 gezinnen met een laag inkomen gratis energiebesparende voorzieningen aangebracht. Ook kregen deze gezinnen tips over hoe ze door hun gedrag nog meer energie kunnen besparen. Uit evaluatie van dit project blijkt dat de klanten daardoor € 188,- per jaar besparen. Een zeer efficiënte maatregel die de armoedeval niet verder open zet. De voorlichting werd gegeven en de klussen werden geklaard door mensen die nu nog van een uitkering afhankelijk zijn. Het mes snijdt dus aan drie kanten: niet alleen armoedebestrijding maar ook sociale werkgelegenheid en een bijdrage aan klimaat en milieu. Al met al een zeer succesvol project dat volgens D66 moet worden voortgezet zodat alle 7500 Maastrichtse gezinnen met een laag inkomen ervan profiteren. Het college wil tot nu toe geen sociale energiebesparing voor alle Maastrichtse gezinnen met een laag inkomen. D66 wil dat wél. De kosten bedragen ongeveer € 200,00 per huishouden inclusief alle overhead. Hiervoor hoeven niet alleen middelen voor armoedebestrijding te worden gebruikt. Ook middelen die bedoeld zijn voor arbeidsreïntegratie en milieubeleid kunnen worden ingezet.

Besparing op TV en telecom

D66 wil dat de gemeente namens haar inwoners onderzoekt wat de mogelijkheden zijn om de vaste lasten voor TV, telefoon en internet naar beneden te brengen. TV,

telefoon en internet kosten op het moment ongeveer € 600 per jaar. Voor mensen met een laag inkomen is dat niet te betalen (Kost ongeveer twee maanden aan vrij besteedbaar budget!). TV kan bijvoorbeeld goedkoper met centrale schotelantennesystemen. De woningstichtingen beschouwen die niet als hun kerntaak, maar willen er wel aan meewerken. De gemeente kan ook telecomdiensten centraal aanbesteden.

Internet is bijna noodzakelijke om te kunnen solliciteren, om een opleiding te kunnen volgen, om te kunnen bankieren enzovoort. De gemeente moet naar mogelijkheden zoeken om de aansluiting op het internet zo goedkoop te maken, dat de kosten ook voor mensen met een laag inkomen te dragen zijn.

4. Toegang tot het verenigingsleven

Het contributiegeld voor een vereniging (sport, muziek, etc.) is voor mensen met een laag inkomen moeilijk op te brengen. De gemeente heeft een declaratieregeling voor kinderen van huishoudens met een laag inkomen. Daarnaast is bij veel verenigingen een regeling mogelijk. Maar dat is niet bij alle huishoudens met een laag inkomen bekend. Het is ook niet prettig dat je je eerst bij een vereniging moet verantwoorden en/of bij de gemeente formulieren moet invullen om geld dat je eigenlijk niet kon missen, achteraf terug te krijgen. D66 stelt dan ook voor om gezinnen met een laag inkomen voor ieder kind automatisch een voucher te geven waarmee de contributie voor een vereniging kan worden voldaan. Tegen inlevering van het voucher kan de vereniging de contributiekosten (tot een bepaald maximum) bij de gemeente declareren. De vouchers zijn op naam om handel erin te voorkomen. Deze regeling voorkomt ook dat verenigingen een eigen sociaal beleid moeten voeren en inkomsten moeten missen als er mensen met een laag inkomen lid zijn. De hele regeling moet met zo weinig mogelijk voorwaarden, controles en formulieren gepaard gaan.

Vrijwilligerswerk voor een vereniging mag wat D66 betreft in natura worden beloond, zonder dat dit gevolgen heeft voor de uitkering. De voetbalclub mag bijvoorbeeld consumptiebonnen geven aan degene die de lijnen trekt of scheidsrechtert. Hetzelfde geldt voor ouders met een uitkering die poetsen op het kinderdagverblijf of oppasouder zijn in het basisonderwijs. Voordeel van de regeling in natura is dat het kosten bespaart (inkomenseffect) en tegelijk de participatie bevordert, zonder dat er veel papierwerk of een bewerkelijke inkomenstoets voor nodig is.

5. Betaalbare bereikbaarheid

Bereikbaarheid wordt terecht als een economisch aandachtspunt gezien: hoe zorgen we ervoor dat onze bedrijven bereikbaar zijn en dus efficiënt kunnen werken. Het is wordt ook terecht als een leefbaarheidsaandachtspunt gezien: hoe zorgen we ervoor dat buurten niet kapotgeparkeerd worden en dat de geluid en stofoverlast van het gemotoriseerde verkeer binnen de perken blijft?

Het is even terecht om bereikbaarheid als een armoede aandachtspunt te benaderen. Door de schaalvergroting komen basisvoorzieningen steeds verder van huis te liggen. Goed en goedkoop openbaar vervoer en een goed befietsbare stad zijn dan ook van belang. Vooral voor mensen met een laag inkomen. D66 is voor het

één euro tarief op de stadsbus en we hebben tal van maatregelen voorgesteld om het fietsen aantrekkelijker te maken. Onder andere de bewaakte fietsstallingen in de Binnenstad. Die blijven wat ons betreft gratis.

6 Kringloopbedrijvigheid

Kringloopbedrijvigheid verlicht, vooral zoals het in Maastricht door Kringloop Zuid wordt ingevuld, op twee manieren de armoedeproblematiek:

- manier om goedkoop aan noodzakelijke of zelfs aan luxe spullen te komen,
- levert naast betaalde werkgelegenheid ook stageplaatsen en beschermde werkplekken.

Daarnaast levert kringloopbedrijvigheid een bijdrage aan het milieu: minder afval. De gemeente moet de positieve rol van kringloopbedrijvigheid in de sociale sfeer onderkennen en het kringloopbedrijf vanuit dit perspectief ondersteunen. Ondersteuning kan bijvoorbeeld door de afvalinzameldienst voor grof vuil onder gunstige voorwaarden aan het kringloopbedrijf te gunnen. D66 vindt dat de gemeente een verkeerde keuze gemaakt heeft door de inzameldienst open aan te besteden.

Actief

Zes terreinen waarop D66 Maastricht beter wil maken voor mensen met een laag inkomen:

- Werkgelegenheid
- Schuldpreventie
- Verlagen van vaste lasten
- Toegang tot het verenigingsleven
- Betaalbare bereikbaarheid
- Kringloopbedrijvigheid

De grootste gemene deler is “actief” de gemeente moet actiever worden, vooral op andere terreinen dan het klassieke armoedebeleid met zijn uitkeringen en formulieren. Mensen met een laag inkomen moeten zelf ook actiever worden. Met de D66 voorstellen wordt dat beloond.

Mensen van D66 Maastricht hebben hun ideeën in het kader van dit cahier getoetst aan specialisten van de gemeente, woningstichtingen, Kringloop Zuid en anderen. Dank aan iedereen voor hun bijdrage! Sommige ideeën vielen daardoor af, anderen werden veranderd of uitgewerkt tot een concreet voorstel. De discussie zal nooit ophouden. Maar we willen de komende jaren ook onze ideeën uitvoeren. Zodat Maastricht actief wordt tegen armoede.